

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS SIENOS APSAUGOS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1996 1¹, 2, 5, 22
IR 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. gegužės 19 d. Nr. XII-2370
Vilnius

1 straipsnis. 1¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„1¹ straipsnis. Šio įstatymo sąvokos

1. **Prievarta** – veiklos metodas, kuriuo siekiama įgyvendinti Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Tarnyba) įgaliojimus ir kuris taikomas, kai nevykdomi Tarnybos pareigūno reikalavimai ar nurodymai arba siekiama išvengti pavojaus.

2. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute (toliau – Vidaus tarnybos statutas), Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos policijos įstatyme, Lietuvos Respublikos sprogmenų apyvartos kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ ir 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 562/2006, nustatančiame taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas).“

2 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Tarnyba yra valstybės institucija, kurios paskirtis – įgyvendinti valstybės sienos apsaugą ir jos kirtimo kontrolę, o karo metu – ginkluotųjų pajėgų sudėtyje ginti valstybę.“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 5 straipsnio 1 dalį nauju 8 punktu:

„8) vidaus reikalų centrinių įstaigų vadovų prašymu padeda atlikti vidaus reikalų statutinėms įstaigoms pavestas funkcijas. Tarnybos pareigūnų pasitelkimo tvarką ir konkrečias užduotis nustato Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministras (toliau – Vidaus reikalų ministras).“

2. Buvusį 5 straipsnio 1 dalies 8 punktą laikyti 9 punktu.

4 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„22 straipsnis. Prievartos naudojimo sąlygos

1. Pareigūnas šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka vykdydamas pareigas gali panaudoti prievartą. Pareigūnas turi teisę panaudoti prievartą tik tarnybinio būtinumo atvejais ir tik tiek, kiek to reikia tarnybinėms pareigoms įvykdyti. Pareigūnas naudoti prievartą privalo adekvačiai esamoms aplinkybėms ir proporcingai esamam pavojui, atsižvelgdamas į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį, intensyvumą ir individualias pažeidėjo savybes. Fizinė prievarta naudojama tik tada, kai psichinė prievarta buvo neveiksminga arba kai bet koks delsimas kelia pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Psichinę prievartą pareigūnas turi teisę panaudoti šio straipsnio 3, 4 dalyse arba šio įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais.

3. Fizinę prievartą pareigūnas turi teisę panaudoti šiais atvejais:

1) saugodamasis ar siekdamas apsaugoti kitus asmenis nuo gresiančio pavojaus gyvybei ar sveikatai;

2) kai asmenys vengia vykdyti teisėtus pareigūnų reikalavimus ar nurodymus (siekdamas priversti asmenis paklusti), taip pat sulaikydamas asmenis (jeigu jie priešinasi);

3) atremdamas kėsiniąsi į šaunamąjį ginklą, sprogmenis, specialiąsias priemones, ryšio priemones ir siekdamas šiuos objektus susigrąžinti;

4) atremdamas statinių (įskaitant patalpas), transporto priemonių ar kito turto, teritorijų užpuolimus arba šiuos užimtus objektus išlaisvindamas;

5) patekdamas į teritorijas, patalpas ar transporto priemones per kratą ar poėmį arba kai turimais duomenimis jose gali būti laikomi įkaitai arba slėptis asmenys, galimai padarę administracinius nusižengimus ar nusikalstamas veikas;

6) stabdydamas transporto priemonę, laivą ar orlaivį (tarnybinio būtinumo atvejais);

7) užkirsdamas kelią administraciniams nusižengimams ar nusikalstamoms veikoms.

4. Pareigūnas turi teisę naudoti antrankius ir surišimo priemones:

1) prieš agresyvius ar linkusius žaloti asmenis;

2) konvojuodamas arba pristatydamas į policijos įstaigą, kitą instituciją ar įstaigą administracinius nusižengimus ar nusikalstamas veikas padariusius (galimai padariusius) asmenis, atlikdamas šių asmenų apžiūrą, taip pat vykdydamas asmenų išsiuntimą iš Lietuvos Respublikos ar vykdydamas šių asmenų grąžinimą į Lietuvos Respubliką.

5. Pareigūnas turi teisę transporto priemone stabdyti kitą transporto priemonę šią blokuodamas. Kai stabdoma transporto priemonė ar joje esantys asmenys savo veiksmu kelia neišvengiamą pavojų pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai, pareigūnas turi teisę kita transporto priemone ar tam skirta specialiąja priemone taranuoti stabdomą transporto priemonę. Jei pareigūnas, vairuojantis transporto priemonę, blokuoja arba taranuoja kitą transporto priemonę ir dėl to kyla pavojus asmenų gyvybei ar sveikatai, po šių veiksmų nedelsdamas turi imtis priemonių šių veiksmų padariniams pašalinti.

6. Pareigūnas turi teisę kaip specialiąją priemonę panaudoti šaunamąjį ginklą, iššaudamas į specialiųjų priemonių specifikaciją įtrauktus užtaisus, kurių keliamas poveikis sukurtas nesukelti tiesioginio pavojaus nei asmens, prieš kurį naudojamas šaunamasis ginklas, nei kitų asmenų gyvybei.

7. Kai nėra neišvengiamo pavojaus pareigūnų ar kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, specialiąsias priemones (išskyrus antrankius, asmenų sulaikymo, surišimo ar tramdymo priemones ar įrankius) naudoti draudžiama:

- 1) prieš asmenis, jei akivaizdu arba pareigūnui žinoma, kad jie neįgalūs;
- 2) prieš asmenis, jei pareigūnui yra žinoma, kad jie turi neliečiamybės teisę;
- 3) prieš moteris, jei akivaizdu arba pareigūnui žinoma, kad jos nėščios;
- 4) prieš nepilnamečius asmenis, jei jų išvaizda atitinka amžių.

8. Pareigūnas, panaudojęs psichinę ar fizinę prievartą ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą ir imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie pareigūno panaudotą psichinę ar fizinę prievartą, jei tai lėmė asmens mirtį arba gyvybei pavojingą sveikatos sutrikdymą, nedelsiant pranešama prokurorui.

9. Pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijomis, susijusiomis su psichinės ar fizinės prievartos panaudojimu. Pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Vyriausybė.

10. Specialiųjų priemonių specifikaciją ir panaudojimo tvarką nustato Vyriausybė.“

5 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„23 straipsnis. Šaunamųjų ginklų ir sprogmenų naudojimas

1. Šaunamieji ginklai ar sprogmenys gali būti panaudoti tik išimtiniais atvejais, kai tai neišvengiamai būtina ir kai psichinė ar fizinė prievarta buvo neveiksminga arba kyla neišvengiamas pavojus asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Pareigūnas turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš asmenis:

1) atremdamas ginkluotą įsiveržimą į Lietuvos Respublikos teritoriją;

2) atremdamas ginkluotus užsienio valstybių diplomatinį ir tarptautinių organizacijų atstovybių ir jų teritorijų, užsienio valstybių konsulinį įstaigų ir jų teritorijų bei šių institucijų vadovų rezidencijų ir jų teritorijų, Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų ir jų teritorijų, strateginę ar svarbią reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ar jų teritorijų ir ypatingą strateginę reikšmę ar strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įrenginių ar jų teritorijų užpuolimus, šiuos užimtus objektus išlaisvindamas;

3) gindamasis ar gindamas kitą asmenį nuo pradėto ar tiesiogiai gresiančio pavojingo gyvybei ar sveikatai nusikalstamo kėsینimosi;

4) išlaisvindamas įkaitus, užkirsdamas kelią įkaitų pagrobimui arba teroro aktui;

5) sulaikydamas nusikalstamą veiką galimai padariusį asmenį, jeigu kyla neišvengiamas pavojus pareigūno ar kito asmens gyvybei ar sveikatai;

6) sulaikydamas transporto priemonę vairuojantį asmenį, kuris savo veiksmais kelia neišvengiamą pavojų pareigūno arba kito asmens gyvybei.

3. Pareigūnas, nekeldamas tiesioginio pavojaus asmens gyvybei, turi teisę panaudoti šaunamąjį ginklą prieš gyvūną, laivą, orlaivį arba transporto priemonę, jei kyla neišvengiamas pavojus pareigūno arba kitų asmenų gyvybei ar sveikatai.

4. Ketindamas naudoti šaunamąjį ginklą ar sprogmenis, pareigūnas privalo įspėti apie šį ketinimą, suteikdamas asmeniui galimybę įvykdyti teisėtus reikalavimus, išskyrus atvejus, kai delsimas kelia neišvengiamą pavojų pareigūno arba kito asmens gyvybei ar sveikatai arba kai toks įspėjimas yra neįmanomas.

5. Pareigūnas, nekeldamas pavojaus įstatymų saugomoms vertybėms, turi teisę iššauti iš šaunamojo ginklo, kai būtina duoti pavojaus signalą ar išsikviesti pagalbą.

6. Šio straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nustatytais atvejais pareigūnas turi teisę panaudoti sprogmenis prieš asmenis. Be to, nesukeldamas tiesioginio pavojaus asmens gyvybei, pareigūnas turi teisę sprogmenis panaudoti sprogstamiesiems įtaisams sunaikinti, patekdamas į patalpą (vietą), kurioje laikomi įkaitai ar daromi kiti pavojų asmens gyvybei ar sveikatai keliantys nusikalstami veiksmai.

7. Kai nėra neišvengiamo pavojaus pareigūno arba kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, naudoti šaunamąjį ginklą ar sprogmenis draudžiama:

1) žmonių susibūrimo vietose, jeigu dėl to gali nukentėti pašaliniai asmenys, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus atvejus;

2) patalpose, kuriose yra sprogstamųjų medžiagų, lengvai užsidegančių medžiagų, galinčių sukelti pavojų asmens gyvybei ir sveikatai ar visuomenės saugumui.

8. Pareigūnas, panaudojęs šaunamąjį ginklą ar sprogmenis ir taip sukėlęs pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą ir imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie pareigūno panaudotą šaunamąjį ginklą ar sprogmenis, jei tai lėmė asmens mirtį arba sveikatos sutrikdymą, nedelsiant pranešama prokurorui.

9. Pareigūnai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie sugeba veikti situacijomis, susijusiomis su šaunamojo ginklo ar sprogmenų naudojimu. Pareigūnų parengimo ir tikrinimo tvarką nustato Vyriausybė.

10. Šio straipsnio 1, 2, 3 dalių ir 7 dalies 1 punkto nuostatos netaikomos tais atvejais, kai šaunamasis ginklas naudojamas kaip specialioji priemonė.“

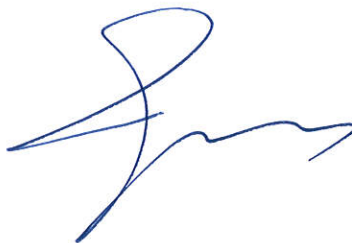
6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministras iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė